

Az öngyilkos szobája

[Pokój samobójcy]

Nyilván azt hiszitek, hogy üres volt a szoba.
De volt ott három kemény támlájú szék.
Egy jó lámpa a sötétség ellen.
Íróasztal, rajta újságok, tárca.
Nem szenvedő Buddha, szenvedő Krisztus.
Hét szerencseelefánt, a fiókban notesz.
Azt hiszitek, nem volt benne a címünk?

Nem voltak könyvek, képek, lemezek, azt hiszitek?
De volt ott egy vigasztaló trombita fekete kézben.
Saskia egy kedves kis virággal.
Öröm, égi szikra.
A polcon Odüsszeusz életadó álomban
az ötödik ének fáradalmi után.
Moralisták,
arany betűkkel írt nevek
szépen ívelt könyvgerinceken.
Mindjárt mellettük egyenes hátú politikusok.

És nem tűnt úgy, hogy ebből a szobából
nincs kiút, bár csak az ajtón keresztül,
és nincs kilátás, bár csak az ablakon át.
Az ablakpárkányon szemüveg, távolbalátó.
Zümmögött egy légy, vagyis élt még.

Azt hiszitek, legalább a levél valamit megmagyarázott.
De ha mondom, hogy nem volt levél –
és barátai, mi sokan, mind belefértünk
a pohárnak támasztott üres borítékba.

Lót felesége

[Žona Lota]

Állítólag kíváncsiságból néztem körül.
De a kíváncsiságon túl más okaim is lehettek.
Körülnéztem, mert sajnáltam az ezüstit.
Véletlenül – a sarum szíját kötözve.
Hogy ne lássam tovább Lót, az uram
igazéletű tarkóját.
Mert megértettem hirtelen, ha meghalnék,
ő meg sem állna.
Az alázatosak engedetlenségével.
Az üldözők hangjára lesve.
A csönd miatt remélve, hogy Isten meggondolta magát.
Két lányunk már eltűnt a domb túloldalán.
Éreztem, hogy öreg vagyok. Hogy eltávolodtam.
Hogy elegem van a vándorlásból. Hogy álmos vagyok.
Körülnéztem, batyumat letettem a földre.
Körülnéztem rémülten, hova lépjek.
Kígyókkal, pókokkal, mezei egerekkel,
keselyűfiókákkal lett tele az ösvény.
Ha jó, ha rossz – már egyszerűen minden, ami él,
ott mászott, ugrált közös rémületben.
Körülnéztem, mert egyedül voltam.
Mert szégyelltem, hogy titokban szököm.
Mert kiáltani akartam, visszamenni.
Vagy már csak akkor, mikor feltámadt a szél,
összekócolt, szoknyámat fölkapdosta.
Azt hittem, látják Szodoma városfaláról,
és harsányan nevetnek, újra meg újra.
Haraggal néztem körül.
Hogy pusztulásuk látványa jóllakasson.
Körülnéztem az összes fentemlített okból.
Körülnéztem, noha nem akartam.
Csak a szikla fordult meg morogva lábam alatt.
A szakadék zárta el utamat hirtelen.
Egy hörcsög toporgott a szélén két lábra állva.
És ekkor hátranéztünk mind a ketten.
Nem, nem. Én futottam tovább,
kúsztam és repültem,
míg a sötétség le nem zuhant az égből,
és vele forró kövek meg halott madarak.
Nem kaptam levegőt, forogtam körbe-körbe.
Ha látná valaki, azt hinné, táncolok.
Nincs kizárva, hogy nyitva volt a szemem.
Arccal a város felé estem el, meglehet.

Forgalmas utcán támadó gondolataim

[Myśli nawiedzające mnie na ruchliwych ulicach]

Arcok.

Sokmilliárd arc a világ felszínén.
Állítólag mindegyik különbözik
azoktól, akik voltak és lesznek.
De a Természet – mert hát ki tudja –
a szakadatlan munkába belefáradva talán
ismétli régi ötleteit,
és olyan arcot ad nekünk,
amit már viselt valaki.

Farmerban talán Arkhimédész jön itt,
Ott meg akciós göncben Katalin cárnő,
az egyik fáraó, táskával, szemüveggel.

Egy mezítlábas szabó özvegye
a még aprócska Varsó városából,
Altamira barlangjából a mester
unokákkal az állatkertbe tart,
varkocsos vandál útban a múzeumba,
elbáméskodni egy kicsit.

Valami elesettek tizenkét évszázaddal,
öt évszázaddal
és fél évszázaddal ezelőtről.

Valaki, akit aranyozott szekéren vittek,
valaki, akit marhavagonban.

Montezuma, Konfuciusz. Nabukadnozor,
dajkáik, mosónőik és Szemirámisz,
aki csak angolul társalog.

Sokmilliárd arc a világ felszínén.
Miliardy twarzy na powierzchni świata.
Az arcom, az arcod, kié –
soha meg nem tudod.
A Természet talán csalni kénytelen,
hogy utolérje magát, hogy győzze anyaggal,
abból halászgat, ami alámerült
a felejtés tükreiben

Tizenéves

[Kilkunastoletnia]

Én – tizenévesen?

Ha hirtelen, most, itt állna előttem,
köszönhetném-e közeli ismerősként,
bár idegen és távoli nekem?

Homlokon csókoljam könnyes szemmel,
kizárólag abból az okból,
hogy születésünk dátuma egyezik?

Annyi a hasonlóság közöttünk,
hogy a csontjaink talán ugyanazok,
a koponyaboltozat, a szemüreg.

Mert mintha már a szeme is nagyobb lenne,
szempillái hosszabbak, magasabb is,
és egész testét feszesen sima
bőr borítja be makulátlanul.

Rokonok, ismerősök tényleg összekötnek,
de világában élnek szinte mind,
az enyémben meg szinte senki
ebből a közös körből.

Olyan nagyon különbözünk,
annyira egész mást mondunk és gondolunk.
Ő keveset tud –
viszont jobb ügyhöz méltó buzgalommal.
Én sokkalta többet –
viszont nem biztosan.

Verseket mutat nekem,
jól olvasható, takaros betűkkel,
ahogy már sok éve nem írok.

Olvasom a verseit, olvasom.
Nos, talán ez az egy,
ha húzna belőle,
és itt-ott kijavítaná.
A többiből nem néz ki semmi jó.

Akadozik a beszélgetés.
Az ő szegényes órája szerint
Még szeszélyes és olcsó az idő.
Az enyém szerint jóval drágább és pontos.

Búcsúzáskor semmi, udvarias mosoly,
és semmi meghatottság.

Csak amikor már eltűnt,
és siettében itthagya a sálját.

Egy valódi gyapjúból
kötött sál,
tarka csíkokkal,
anyánk kötötte neki.

Még ma is őrzöm.

Azonosítás

[Identifikacija]

Jó, hogy eljöttél – mondja.
Hallottad, hogy csütörtökön lezuhant
egy gép?
Hát éppen ebben az ügyben
utaztak ide.
Állítólag rajta volt az utaslistán
Na és? Hátha meggondolta magát.
Adtak valami gyógyszert, nehogy összeessek
Aztán mutattak valakit, nem tudom, kit.
Tiszta feketére égett, az egyik karját kivéve.
Egy darab az ingből, karóra, gyűrű.
Dühös lettem, hiszen ez biztos nem ő.
Nem tenné meg velem, hogy így nézzen ki.
Ilyen ingekkel meg tele vannak a boltok.
Az a karóra is egy közönséges óra.
A nevek meg a gyűrűjébe vésve,
olyan gyakori mind a kettő.
Jó, hogy eljöttél. Ül le ide mellém.
Tényleg csütörtökön kellett hazajönnie.
De annyi csütörtök van még ebben
az évben.
Azonnal fölteszek egy teát.
Megmosom az arcom, aztán, aztán mi is,
próbálok fölbredni ebből az egészből.
Jó, hogy eljöttél, mert ott hideg volt,
ő meg egy olyan gumírozott zsákban,
úgy értem, az a szerencsétlen ember.
Azonnal fölteszem a csütörtököt,
megmosom a teát,
mert ugye a nevünk annyira gyakori –

Utazás előtt

[Przed podróżą]

Azt mondják róla: tér.
Könnyű leírni ezzel az egy szóval,
jóval nehezebb sokkal.
Üres és ugyanakkor mindennel teli?
Légmentesen zárt, jóllehet nyitott,
hiszen semmi
el nem illanhat belőle?
Határtalanul tág?
Hiszen ha határa volna,
mi a fenével lenne határos?
Na jól van, jól van. Most már aludj.
Éjszaka van, és holnap sürgősebb teendőid
lesznek,
éppenséggel a te határaidra szabva:
közelebbi tárgyakat kell megérintened,
bizonyos távolságra vetni tekinteted,
füllel érzékelhető hangokat meghallani,
számos további célszerű ténykedés.
Na meg az utazás is, A pontból B-be.
Föl szállni 12.40-kor helyi idő szerint,
és elrepülni az itteni felhőgomolyok fölött
valamelyik végeérhetetlenül
tűnékeny sávján az égnek.

Álmok

[Sny]

A geológusok tudománya dacára,
gúnyt űzve mágneseikből, görbéikből és térképeikből –
az álom egy másodperc töredéke alatt
hegyeket tornyoz fölénk olyan igazi kőből,
mintha ébren.

És ha már hegyeket, völgyet, síkságot is
teljes infrastruktúrával.
Mérnökök, mesterek, munkások nélkül,
markolók, földgyaluk, építőanyag nélkül –
gyors autópályákat, hirtelen hidakat,
azonnali városokat, sűrűn lakottakat.

Megafon, rendezők és operatőrök nélkül –
tömeget, mely pontosan tudja, mikor ijesszen ránk,
és melyik pillanatban tűnjön el.

Szaktudásunkban jártas építészek nélkül,
ácsok, falazók, betonozók nélkül –
az ösvényen egyszer csak ott áll egy játékházikó,
s benne hatalmas termék, léptünkől visszhangosak,
falaik szilárd levegőből rakva.

Nemcsak a lendület, a pontosság is –
aprólékos karóra, egy egész légy,
virághímzéses terítő az asztalon,
megkezdett alma a fogak nyomával.

Mi pedig – amire cirkuszi bűvészek,
mágusok, csodatévők és hipnotizőrök képtelenek –
tollak nélkül repülni tudunk,
sötét alagutakban szemünkkel világítunk,
folyékonyan társalgunk ismeretlen nyelven,
és nem is akárkikkel, mert a halottakkal.

És ráadásul szabadságunk, szívünk
választása és hajlamaink ellenére
belepusztulunk
a szerelmi vágyba az ő –
aztán megszólal a vekker.

Mit mondanak minderre az álmoskönyvek szerzői,
az álomszimbolika kutatói, a jósök,
a pszichoanalitikus díványok orvosai –
ha valamit eltalálnak is,
véletlenül csak,
és egyedül azért,
mert álmainkban,
árnyaikban és fényeikben,
megrázkódtatásaikban, előreláthatatlanságaikban,
csüggedéseikben és elterpeszkedéseikben
időnként akár kézzelfogható
értelmet is találhatunk.

Fordította Csordás Gábor

Wisława Szymborska (1923–2012) Nobel-díjas lengyel költőnő, esszéíró, irodalomkritikus, műfordító. Válogatott versei 2021 első félévében jelennek meg a Kalligramnál Csordás Gábor és Kellermann Viktória fordításában.

Csordás Gábor (1950) József Attila-díjas költő, műfordító, szerkesztő, kritikus, a Jelenkor kiadó volt igazgatója.

